

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 2. Est oratio, thesaurorum Dei clavis, cuius vsum nos docet mulier Chananæa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](#)

uetur; homines, terrigenæ, & adeo obtenebrati, ut ipsum lucidissimum solem sibi præsentem non intueantur: famula vero hæc ac vile mancipium, equum sibi attritum fidei, ex quo illi descendunt, illum scatit, & contento mirabilique cursu progradientur in cognitione Christi Divinitatis, cui connectit actus heroicos humilitatis, patienciae, perseuerancie, & præsertim vero orationis: actus tam singulare, vi eos Christus demittetur, quibus eum superet, sibi subiicit, hoc denique agat; ut ipse Christus eius virtutis ac fidei sit præco, quam sic canora voce deprecatur. O mulier magna est fides tua. Nos eam consideremus.

§. 2. Est oratio, thesaurorum Dei clavis, cuius usum nos docet mulier Chananea.

¶ 4 M ^{Uta} licet sint hac jo multiere, & admiran-
da, & imitanda, quod tamen in ea ceteris
recominster, illud est, quod non en signat,
quo eam describit Euangelista. Ecce mulier Chananea.¹ Nomen Chananea significat, negotia-
tricem. Phasis est vulgaris S. Scriptura, quod
negotiatoris vocet Chananeos ita loquuntur de
forti illa muliere. Cingulum tradidit, Chananea,
quod alii legant, Negotiatori. Et hoc in muliere
hac prefulgit, quod fuerit negotiatrix cum Deo.
Medium commune, & generale cum Deo nego-
tiandi, statuit oratio. In hac autem adeo pri-
mo gradu profeciat, ut magistra ceteris Ecclesie litteratissimus Doctoris praefidere posse
videatur. Hærem aliqui, & alitantur: vi-
deut enim quod Dominus nimis parcus ac mi-
nus fuerit effusus, respectu hominis, qui se tan-
tum aliis animabibus ostendit adeo liberaliter,
illis enim omnibus abundantier, & effusa manu
suppeditauit, que ad coram conseruationem, ac
defensionem necessaria esse censem intut. Aulus
concessit alias & plumas, quibus volarent. Anima-
lium quædam armavit ungibus, alia cornibus;
dintibus alia, celeritate alia, quibus se defen-
tent, fugerent, conferuent: Homini vero horum
dedit nihil, nec alas ad volatum, nec ad capien-
dum ungues, nec in defensionem cornua, nec ad
fugam velocitatem; hoc etenim subtiliter dixit
Iob unico verbo: Nudus egressus sum de utero ma-
tri mea. Attame, est omnino verissimum,
quod Deus nedium minime parcus fuerit homi-
ni, quinimo multo abundantius illi prouideret
de his quæ ei opus erant, quam omnibus aliis
creaturis eo quod illi omnium suorum trahide-
tur clavem thesaurorum. Quis illum ut aurum

reprehenderet Regem erga filium suum Principem, qui cum famulis suis diutinas suas dis-
pertinet, filio vero suo harum nihil daret; da-
ret autem ei omnium thesaurorum suorum cla-
uem, quam semel tantum reuocans, haberet
quidquid desideraret. Ita cum hominibus egit
Deus. Cunctis animalibus sua singulis dona di-
spertinuit. Aperit tu manum tuam, & imples omne
animal benedictionis. Que pueritudo paucum?
Psa. 544.
que vngues leoni? que fortitudo tigridi? que
proboscis elephanti? quod cornu Rhinocerotii?
que crania equorum? que ceruo celeritas? que sa-
nitas coru? que alas aquilæ? que plumæ au-
ibus? que oibus lana? Homini horum nihil, con-
fessor; verumtamen dedit illi, ait D. Augu-
stus, temp. 16.
uem vniuersalem omnium gazarum, quas Deus
possidet, quae est hæc clavis? Oratio, que nihil
aliud est, quam certa clavis celi ubi Dei thesau-
ri conculsi reseruantur.

Hoc ipsum Deus homini primitus exposuit,
quando, statim a peccato commisso, & Adam
summis miseriis obtruso, mulieri prædictis, Mul-
tiplicabo crünias tuas, & conceptus tuus, in dolore
paries filios, & sub viri potestate eris. Quid igitur
Domine Deus, an nullum ei supereft remedium
Itane mulierem omni desitutam solatio de-
res? Nequaquam, quod ergo ei paras remedium?
Ad virum tuum conuersio tua. Ita legunt multi,
^a allegit D. Hieron. a) & legit D. Chrysost. b &
Cypri, e id quod nostra vulgata lectio habet: sub
Hebr. tradition.
Gen.
b Hom in
Gen.
c Lib. de dif-
cyl. &
habitu.

Oratione oravit, ut non lueret. Aperiebat & cladebat pro libertate cistas illas coelestes, hac ydens clavi superemementi. Hoc Christus nos docuit, quando, ut vos ab omni eximeret cura, & sollicitudine, quibus ob quotidianas angustias necessitates, & qui nobis sit agendum, iugos amus dum nobis deficit corporis valutudo, quies, opes, panis, vellis, & nos a Deo omnium iudicos & derelicos arbitramur. Non te frangat ista res, ne queraris (aut Dominus) ecce enim omnium thelae orum Dei, clavis in manu tua, coatorque eam. & aperi, Quacumque orantes petitum credite quia accipietur, & emenit vobis. Ad votum omnibus abunde munatum ac instructum eduxit Dominus populum de Ägyptiaca servitute. sic et adeo omnis alimenti indigum, ut non nisi parum farina secum daturerit. Vitorum erat numerus sex: etenim milia, exceptis mulieribus, parvulis ac seni ipsis, quorum erat numerus sine numero. Sexcenta milia pedum. Nam ergo tantæ præcipis multitudini, iter aggrediarunt tam largum, sterile, infrustrum, diuturnum, sine villa prouisio: i.e., cum & in terram tendat adeo in aqua, ut illi ad potum deficiat frigida: Ne sumueris, illi aliquid defutrum: hanc enim illi desiderium, & dixi: Dilata os tuum, & implebo ilud. Dum necesse est premeris, hanc sume clavem orationis, hac aperi, pete, & quidquid petieris, impetrabis. Si, ut aperiat mare nedium; iter solidum siccumque gressibus tuis praebeat. Si, ut tibi per profiliat aqua crystallina: si, ut tibi eisibus depluat de sideribus, manibus pistis Angelorum: si, ut tibi ventus adducat coru nices ad luxum: si, ut sol cursum contineat, quo dies tibi pro voto procelletur, & abfolias negotia, quæ prætendis: si, ut Iordanis fluxum suum suspendat, quo liber transgrediari: Peties, & aperiens, pulsate, & aperiens vobis. Dilata os tuum. Hinc intelligamus, quod dicit S. Tex-

Ecclesiastes 13.18: Armati ascenderunt filii Israel de terra Ägypti. Quis illud considerando enim S. Scripturam at-neclances, nec gladios, nec baillitas, nec thomasecum rases atrox, nec vilyum bellum apparatus seculerint, cum deuixerunt, sed nec quidem potuerint: atra ex Ägypti, li quippe tumultu discesserunt, ut nec in eis in to filii quidquam nisi patrum farina, rem nullius momenti potuerint conferre, & vix valuerint vestrum laetitias colligare?

Et hoc quidem verum est (inquit Orig.) quod secum arma non exulerint: at illos Deus armatos eduxit: eo quod illos armis muniuerint orationis, quæ tam est uniuersalis, ut ea sola possit

plura, quam omnia armæ defensiva & offensiva. Quod optimè Rex Balac intellexit, dum videt Dei populum (inquit Orig.) fines suos accedentes, tanto ex hoc horro percussus si it, ut penitentes deiceret, militare cogit concilium, timorem suum ac paruos expont animos & dicit irantur omnes: qui & Regi: Quid tibi tix es, o Rex potestissime, regno tuo feceris, manus tuas, propugnaculis armisque præmunitus quid populi tui hunc tecum reformidat? Non intermis pro edit hic populus: talia enim defensiva armæ, quibus resistat nemesis que sunt (amabo) hæc armæ? Oratio Illis locis Rex exposuit, dum populum Dei comparat bous, qui in se periclitantes parte dentibus caser, quibus herbas diffringunt: ac vero Deus eius lingue talem indidit fortitudinem, ut ea sola cunctas discerpere herbarum essent fortissimas. Ita debet hic populus, omnes qui in nostris finibus commorantur, quoniam. Num. 22. foliæ bœi herbas, & que ad radices carpere. Sapientia contemplatur rex, quod licet Deus populi hunc eduxisset lanceas, gladiis loricas, & cetera membra illi tamen fortissima dedidit a ma, viminiu orationem, & tantum in lingua eius robur ac vites flauisset, ut orando quidquid vellet impetraret. Ac perinde dixit: Populus hæc tantis pollet virtus inueniens lingua, ut non sit qui illi resistat, sicut nec bouis lingua illæ resistere herba posse videntur. Et hac est (sicut Origen) plenum Doctorum sententia.

Quæ armata tam uniuersalia, tam fortia, tam offensiva, ut in his sit inimicus, quem hæc armæ non superent, nullus ictus, quem non retinat, ma optant fortiora. Tantum elevat manus suas Moses, orando, & ecce tota languescit Asia lectorum fortudo. Extollit Dei populus in eccliam voces, & ecce muti corrunt Iericunhini. Veneratio oris sui verbo, ignem de ecclie detrahit. Ebas, in suorum contemptorum supplicium. Sola oratione constituit piaissima Elizeth impensis Amanni machinationes, quibus Dei populum perdere moliebatur. Alia nulla depositat armæ Judith vidua, mulier infirma, contra omnium copiosissimum, quos sol vidit, exercitum Holofernis: quando cum expugnatur descendit rogante eam Summo Sacerdote, totoque Bethulie populo, quæ sibi vellet arma comparari, respondit: Nihil aliud fieri, nisi oratio pro me, ad Domum Iudeorum Deum nostrum. Quod & ipsius summus Sacerdotes Eliachim intellexit, quando populus Dei quid primum ageret aut vi, iumento, animo conterratus ignoraret: hoc unum in eorum defensionem, libertatemque persuasit, scilicet oratio-

orationem. Scitote quoniam exaudiet Dominus preces vestras, &c. Mores estote. Moysi serui Domini qui Amalec confidentem in virtute sua, & in potentia sua, & in exercitu suo, & in clypeis suis, & in curribus suis, & in equitibus suis, non ferro pugnando, sed precibus sanctius orando, decessit.

¶ 7 Altius decantari non potest vis orationis, quam nobis eam exultit Spiritus sanctus dum sit, quod per eam praelauerit, ac deuicerit Jacob fortissimum ac potentissimum illum Angelum: Luctabatur cum eo nocte tota, ac tandem: Insaluit ad Angelum, & confortatus est, ¶ 12.4. festi, & regauit eum. Hæc enim illa fuit lucta, cumque ita sit; quod Angelus ille fuerit vel Verbum æternum, vel eius diuinam representationem personam, hoc significabat, quod Deo ipsi prævaluerit oratione: Nihil te hoc moueat, quod si Deus sit omnipotens, & igit sa quoque est oratio, ut ab eo qualibet obrinat: quinquo ut ipsi manus liget, & nolto loquendi modo, ipsum detineat, ne faciat, nulli quæ voluerimus. Ob hoc rogat nos Apolonus: Nihil solliciti sis. Quid hoc, an prohibes me diversis curis implicari, deficiente pane, valetudine, & quiete, quibus illa mihi compatem? Si me persequatur inimicus, foliatus a bil ero? Ille mihi honorem, aliter bona, vitam hic molitus perdere, nihil agam? quis me iedet, fecurum? Oratio. Sed in omni oratione, & oblatione, cum gratiarum actione, petimus vestra innotescant apud Dnum. Con torque clavis orationis, & de Dei thesauris expromes quantum tibi fuerit necessarium, & peccati.

Porto te modo audiò contradicentem Domini, hoc ego non expior: a multis enim diebus corporis rogavi sanitatem, & infirmus decubito flagito remedium, & semper omnia in indigus vivo-paxilla nudior. Quietem postulabo, & cedatus viuerè ecce quoq[ue] increlent calami ates. Hæc su[er]opino lamiae ratio, quia clavi ha[m] male vteris, nec armis istis ludere dicisti. Ita obiectio tua respondet D. Iacobas. Peccatum & non accipit, eo quod mala petat. Propterbiuum est, in clavibus & armis plus valere industria, quam vites; quod si dexter rompere non ludas, patrum est, quod te sita ab holte non defendas in columen, insuper & tempium occides in expectu. Hoc vidimus in Pharisæis heltermis, qui Christum accesserunt signa petentes. & nedum minime quæ petierunt in petarent, quia potius, illis hoc maxi-

me nocuerit. Attamen quid hodie possit oratio, patet, si quis industrius illis armis, hac clavi ut nouerit. Ecce mulier Chananaea. Obiecies credo; Domine, quod Abraham, Isaac, Iacob, Moses, Iosue, David, Daniel, Esther, Judith, aliquae quam plurimi, potita consequantur, non obstat, fuetunt enim viri, coram Deo, meritissimi: ego vero peccator, miser, misericordia, qui vita meæ tempus, non nisi peccatis consumpsi, qua ratione, quæ peto, mihi largiarum? Hoc te mihi moretur; licet sit mulier Chananaea, idololatra, maledicta, quidquid optari alleque ur, si arte nouerit nego, andi. Mulier Chananaea sagax negotiatrix, clavem hanc adeo dextre contorquet, ut diuini pectoris aperiat levitatem, & thesaurorum cistas, Christi Domini pectus, In qui sunt omnes thesauri Quos Caloff. 3 deprædat, & quidquid voluerit impetrat, vt ipse Christus illi consentit. Fiat tibi, feci ut. Nos ex illa discamus negotiari.

¶ 3. Elias Iudeos deserenti, cornu seruierunt, & Christo genitiles, ad quorum ultimam linam Sol iste radiauit.

E Tegressus, Iesu secessit in partes Tyri & Sidonis. 8 Et ecce mulier Chananaea a finibus illis egressa. Ecce hic impletam (ait D. Augustinus) Elias historiam. Cum p[ro]p[ter]um Vates ille Elias egredens est, & se Iudeis manifestauit, Itatum in eum insurrexerunt, eius miracula vilipendebunt: Illos statim deserere, peregrina petere, deserta cole, & ecce-accurrunt corui, qui peregrino seruant, cibos ministrant elutient, & deinceps obsequantur. Huius historia (inquit D. Augustinus) principium intentum, non est littera mortis: illius seruare spiritum; & psal. 119, quid in ea Deus signet figuratum. Verus Elias Christus est, cui panca nomina, melius quam hos, conueniant; Elias enim significat: Deus Dominus, & hoc nomine a Rege David insignitur: Deus Dominus & illuxit n[ost]ru[m] dum hic in publicum prodit, concionando, mirabiliter inter Iudeos operando, nille cum inserviant pecunioribus, detrahunt calumnias, miracula peruerunt, doctrinam reuident. Quocirca illi relictis abiit, deserta peti, Gentilitatem lege diuina inculcat, sacramentorum ac Dei cognitionis infecundam. Certe Iudea egreditur at Gentilitem aduenientem. Egressus, secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce aduolant illi con-

B b b tinguo